2. Dimov, N Geografiya i teoriya: Kartografiya na prirodno-sotsialniya sintez.2008
3. Karastoyanov, St. Politicheska geografiya, geostrategiya, geopolitika. Izd. Sv.Kl. Okhridski», preraboteno i dopalneno izdaniye. 2008
4. Karakashev, Hr. et al. (1989) «Regional Economy» Ed. Science and art.
5. Lavrov, S.B Geoekologiya. Teoriya nekatoryye n»prosy praktiki-Izv.VGO,1989 №2
6. Petrov, K. Regionalna politika na EU i Bulgariya, izd.Stopanstvo 2015
7. Haget, P, Geografiya: sintez sovremennykh znaniy.M Progres,1979
8. Dimov, N., Geography and Regional Development: Methodological Issues. – In: Human Dimensions of Global Change in Bulgaria. First International Conference. Sofia, 2005
9. Hartshorne, R The nature of geography, Landcaster,1939
10. Hartshorne, R On the moues of methodical discussion in American geography. In: Annals Association of American Geographer N J 1978
11. Hartshorne, R Notes towards and bibliography of the nature of geography. In: Annals Association of American Geographer N Y 1979
12. Cheung Anthony B. L.. The Politics of Administrative Reforms in Asia: Paradigms and Legacies, Paths and Diversities

Пилипів В.В., д.е.н., с.н.с., проф.
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

РЕГІОНАЛІСТИКА ДЛЯ ЕКОНОМІСТІВ: АКТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Для територіальних господарських процесів, які реалізуються у сучасному економічному просторі, притаманними є закономірності, з описанням яких погано справляються економічні теорії, викладені у більшості вітчизняних підручників з регіональної економіки. Регіони вже давно перестали бути класичними об'єктами управління, «економічні райони» набули нового сенсу, а продуктивні сили вже ніхто не розміщує. Натомість відбувається вільний рух і розміщення капіталу на територіях, де створені відповідні умови, а регіони конкурують за можливість його залучення. Причому йдеться не тільки про виробничий і фінансовий капітал, але й про людський, інноваційний та інші його види, які виконують функцію драйверів розвитку.

Сучасний регіон постійно перебуває у взаємодії з зовнішнім світом і змінюється разом із ним, що зосереджує увагу не стільки статичному стані його економіки, скільки на процесах внутрішньої динаміки і розвитку. З позицій постнекласичної раціональності об'єктом управління є не те, що існує, а те, що виникає, відповідно важливим постає не тільки потенціал і наявний ресурс території, а можливість актуалізувати його ефективне використання в сучасному економічному просторі, тобто перетворити у продуктивний капітал.

Постнекласичний тип наукової раціональності визначає зрушення і в методології управління, яка опирається на загальну теорію систем. В управлінні відбувається перехід від парадигми «суб'єкт - об'єкт» до парадигми «суб'єкт - суб'єкт», що своєю чергою формує нові уявлення про базові види, механізми і моделі управління [1]. У контексті такої парадигми основні механізми управління пов'язані з впливами на активних суб'єктів: психологічні, економічні, організаційні, правові та ін. Найважливішою властивістю об'єктів

управління вже постає не їх статичний стан, а активність. Відповідно нова парадигма управління орієнтується на активні системи, які до того ж здатні до саморегуляції. Сучасні регіони є прикладами саме таких активних систем, а для того щоб здійснювати управління ними необхідними є знання з широкого спектру областей: соціології, політології, економіки, психології та ін. Саме тому на заміну класичному монодисциплінарному підходу до вивчення регіональної економіки приходить міждисциплінарний підхід, який краще розкривається в рамках регіоналістики.

У сучасному освітньому просторі західного світу присутнім є напрям підготовки фахівців саме з регіоналістики (Regional Science), під якою розуміють науку вивчення соціально-економічних проблем, пов'язаних з регіональними або просторових вимірами, за допомогою різних комбінацій аналітичних і емпіричних методів дослідження. До предметної сфери даної науки відносять проблематику регіонального та міського розвитку, територіального планування, економічної географії, регіональної кооперації, довкілля та використання природних ресурсів і земель, просторової агломерації, транспорту, міграції, розміщення промисловості, проблеми аналізу просторових даних та ін.

І.Студенніков ототожнює поняття «регіональні дослідження» і «регіоналістика», і пропонує розглядати їх як напрямок науково-дослідної діяльності на основі міждисциплінарного підходу, націлений на вивчення закономірностей процесу регіоналізації країни з урахуванням природно-географічних, історичних, етнокультурних, економічних, соціально-демографічних чинників, а також на дослідження регіонального розвитку в його взаємозв'язку з принципами державного управління й основними напрямами державного будівництва [2].

Подібне трактування регіоналістики ввів до обігу американський вчений-економіст В.Айзард ще у 50-х рр. минулого століття, акцентуючи увагу на вивченні просторових вимірів людської діяльності та конкретних територіальних поєднань таких суспільних груп як індивіди (домогосподарства), підприємці та органи влади. Практичне значення вивчення цих груп лежить у площині виявлення факторів впливу на просторові рішення конкретних суб'єктів. Дане питання особливо актуалізується в сучасних умовах, коли регіони конкурують за ресурси і капітали, за присутність на своїй території інноваційних компаній, стартапів, малого і середнього бізнесу, крупних корпорацій, фінансових посередників, а їх управлінці повинні володіти інструментарієм формування особливої підприємницької екосистеми стимулювання економічного життя. Питання всестороннього вивчення регіону актуалізується вже не тільки з позицій реалізації державної регіональної політики, але й з позицій управління бізнесом та маркетингу. Таке інструментальне значення регіоналістики випливає і з емпіричних фактів, опублікованих відомими маркетологами Філіпом і Мілтоном Котлерами, які здійснили дослідження просторового виміру сучасного бізнесу у праці «Як завоювати міста і країни» і окреслили мотивацію прийняття рішень компаній щодо розміщення власного бізнесу. Зокрема, показники економічного стану міста є одними з визначальних сигналів для прийняття рішень щодо інвестування і оцінки ринку, а тому сучасні власники бізнесу детально вивчають інформацію про всі аспекти життя міста, включаючи не тільки такі економічні показники як вартість землі та будівництва, але й соціально-побутові умови життя мешканців, культурні та інші особливості міста, напрями його розвитку на довготривалу перспективу. Фактично економічні рішення приймаються не стільки на основі економічних показників, скільки враховуючи комплекс соціальних характеристик територіальної системи. Система управління регіоном повинна розуміти власні конкурентні переваги і потреби бізнесу та створювати відповідне підприємницьке середовище чи, інакше кажучи, «екосистему». Політики повинні володіти певними навичками і вміннями залучення підприємства до свого міста а, отже, отримати достатній дохід до бюджету, створити робочі місця для мешканців та ін. [3]

Отже, проблематика регіональної економіки все більше актуалізується у сучасному світі, проте її стає складно, а можливо і недоцільно, виокремлювати з регіоналістики в цілому, оскільки як для бізнесу, так і для цілей регіонального управління визначальним є весь спектр питань формування і розвитку територіальних систем. Для України питання підготовки фахівців, які б володіли специфічними компетенціями з регіоналістики, є особливо важливим в контексті проведення реформи децентралізації. Натомість у освітньому просторі спостерігається поступова відмова від вивчення науки «Регіональна економіка» як такої, що втратила свою практичну значимість. Тому перехід до вивчення регіоналістики як більш широкої за предметним охопленням і практичної за спрямованістю міг би заповнити компетентнісну прогалину в підготовці сучасних фахівців з державного та регіонального управління, а також підприємницької діяльності.

Список літературних джерел

1. Лепский В.Е. Философия и методология управления в контексте развития научной рациональности / В.Е. Лепский // XII Всероссийское совещание по проблемам управления ВСПУ, – М.: Институт проблем управления им. В.А.Трапезникова РАН, – 2014.
2. Студенніков І. Регіоналістика і регіонознавство: проблеми методології та категоріального апарату / І.Студенніков // Регіональна історія України. Збірник наукових статей. – 2007. – Випуск 1. – С. 67-78.
3. Kotler Ph. Winning Global Markets: How Businesses Invest and Prosper in the World's High-Growth Cities / Kotler Ph., Kotler M.. – John Wiley&Sons, Inc., 2014. – 288 p.

Сацький П. В., к.іст.н., доц.
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ БАВОВНИЦТВА В ПІВДЕННИХ РАЙОНАХ УРСР У 1950-1954 РР. Й ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ КРИМУ З УКРАЇНОЮ

Період відбудови господарства СРСР після Другої світової війни характеризувався започаткуванням ряду волюнтаристських проектів. Більшість із них не мали належного економічного і соціального обґрунтування, а також не були обґрунтованими належним чином науково. Проте, ці проекти мали явний політичний підтекст. Одним із таких проектів, який мало бути реалізовано на території України, була програма розвитку бавовництва у південних районах УРСР.

У Херсонській, Одеській, Миколаївській та Запорізькій областях УРСР, як вказував досвід 1949-1953 рр., бавовну культивувати вдавалося, проте, врожайність цієї культури була надзвичайно низькою, а її вирощування потребувало значних капіталовкладень і праці. Досвід революційного нарощування обсягів культивування бавовника і розширення його посівних площ у СРСР був до початку Другої світової війни у Середній Азії. І цей досвід планувалося застосовувати і на території УРСР із початком реалізації проекту «будівництва комунізму» зведення Каховської ГЕС і Південно-Українського й Північно-Кримського каналів та системи зрошування південних районів України і північних районів Криму. Масштабне гідробудівництво в УРСР відбувалося паралельно із реалізацією проекту такого масштабу в Середній Азії (будівництво Туркменського каналу).

Розвиток бавовництва для СРСР було принциповим політичним питанням, оскільки бавовник є стратегічною сировиною для країни, яка прагнула набути автаркії. Радянський